

Финансиски извештаи и извештај на независните ревизори

КБ Прв отворен задолжителен пензиски
фонд - Скопје

31 Декември 2008

Содржина

	Страна
Извештај на независните ревизори	1
Извештај за нето средства	3
Извештај за приходи и трошоци	4
Извештај за промените на нето средствата	5
Финансиски показатели според сметководствени единици	6
Извештај за бројот на сметководствени единици	7
Белешки кон финансиските извештаи	8
Прилози	25

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Раководството и Основачите на

КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд - Скопје

Извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд - Скопје (во понатамошниот текст “Фондот“) со состојба на и за годината што заврши на 31 Декември 2008 година, кои се состојат од Извештај за нето средствата на Фондот, Извештај за работењето на Фондот, Извештај за промените на нето средствата, Финансиски показатели според сметководствени единици, Извештај за бројот на сметководствени единици како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 24.

Финансиските извештаи на Фондот со состојба на и за годината што заврши на 31 Декември 2007 беа ревидирани од друг ревизор во чиј извештај од 07 Февруари 2008 година е дадено неквалификувано мислење.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Правилникот за сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи и дополнителните извештаи на пензиските фондови. Оваа одговорност вклучува: креирање, имплементирање и одржување на внатрешна контрола релевантна за изготвување и објективно презентирање на такви финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка; избор и примена на соодветни сметководствени политики и донесување на разумни сметководствени проценки соодветни на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајани грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи.

Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Фондот со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Фондот.

Ревизијата, исто така вклучува и ојенка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и ојенка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи на Фондот ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Фондот на ден 31 Декември 2008 година како и резултатот од работењето, Промените на Нето Средствата за годината која што тогаш завршува, како и Финансиските показатели според сметководствените единици и бројот на сметководствените единици во согласност со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Правилникот за сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи и дополнителните извештаи на пензиските фондови.

Grant Thornton,

Скопје,
02 Февруари 2009

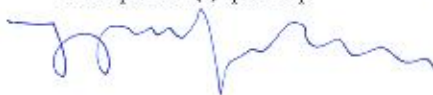

Извештај за нето средствата на Фондот

	Белешки	2008	(во илјади Денари) На 31 Декември 2007
Средства			
Парични средства	3	15,881	313
Побарувања од вложувања	4	167	322
Побарувања од Државата и други институции		-	19
		16,048	654
Вложувања во хартии од вредност и депозити			
Финансиски средства кои се чуваат за тргување	5		
Краткорочни хартии од вредност и удели во отворени инвестициони фондови		18,957	4,983
Хартии од вредност издадени од домашни издавачи кои котираат на официјалниот пазар на берзите во РМ и странство		673,659	638,843
Хартии од вредност издадени од странски издавачи кои котираат на официјалниот пазар на берзите на државите членки на ЕУ, САД и Јапонија		61,291	74,000
Вкупно финансиски средства кои се чуваат за тргување		753,907	717,826
Финансиски средства кои се чуваат до достасување	6		
Краткорочни должнички хартии од вредност		135,232	-
Домашни долгорочни должнички хартии од вредност		632,309	723,162
Краткорочни депозити		-	22,516
Долгорочни депозити		1,236,453	241,238
Вкупно финансиски средства кои се чуваат до достасување		2,003,994	986,916
Вкупно вложувања во хартии од вредност и депозити		2,757,901	1,704,742
Вкупно средства		2,773,949	1,705,396
Обврски			
Обврски кон Друштвото за управување со Фондот	7	2,334	819
Останати обврски на Фондот		50	66
Вкупно обврски		2,384	885
Нето средства на Фондот		2,771,565	1,704,511
<i>Број на издадени сметководствени единици</i>		<i>25,874,326.508956</i>	<i>14,782,858.616940</i>
<i>Вредност на сметководствена единица (во Денари)</i>		<i>107.116421</i>	<i>115.303221</i>

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Раководството на Фондот на 28 Јануари 2009 и потпишани во негово име од:

Г-дин Јанко Тренкоски
 Генерален Директор

Г-дин Бојан Стојаноски
 Втор Генерален Директор

КБ ПРВО
 ПЕНЗИСКО
 ДРУШТВО
 АД СКОПЈЕ

Г-ѓа Јадранка Мршиќ
 Трет член на Управниот Одбор

Извештај за работењето на Фондот

Белешки	(во илјади Денари)		
	Година што завршува на 31 Декември 2008	2007	
Приходи од вложувања			
Приходи од камати	8	125,837	59,102
Приходи од дивиденди		6,166	2,058
Реализирани капитални добивки	9	13,501	6,010
Позитивни курсни разлики		21,912	16,951
Вкупно приходи од вложувања		167,416	84,121
Расходи			
Надоместоци за Друштвото за управување со Фондот	7	13,449	7,023
Реализирани капитални загуби	9	12,140	676
Негативни курсни разлики		20,363	17,343
Расходи за посреднички провизии и останати трансакциони трошоци	10	2,468	3,922
Други неспоменати расходи		8	2
Вкупно расходи		48,428	28,966
Нето добивка од вложувања		118,988	55,155
Нереализирани добивки / (загуби) од вложувања во хартии од вредност			
Нереализирана капитална добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност, нето	11	(320,683)	6,668
Амортизација на дисконтот / (премијата) на хартиите од вредност кои достасуваат на фиксен датум, нето		28,179	21,637
Вкупно нереализирани добивки / (загуби) од вложувања во хартии од вредност		(292,504)	28,305
Нето зголемување / (намалување) на нето средствата на Фондот		(173,516)	83,460

Извештај за промените на нето средствата

	(во илјади Денари)	
	Година што завршува на 31 Декември 2008	2007
Нето добивка од вложувања	118,988	55,155
Вкупно нереализирани добивки / (загуби) од вложувања во хартии од вредност	(292,504)	28,305
Нето зголемување / (намалување) на нето средствата на Фондот	(173,516)	83,460
Уплатени придонеси од членовите на Фондот	1,244,501	937,133
Преноси на средства од други фондови од промени на членство	3,591	1,492
Исплатени пензии	(971)	(220)
Преноси на средства во други фондови од промена на членство	(6,551)	(1,770)
Вкупно зголемување на нето средствата од трансакции со сметководствените единици	1,240,570	936,635
Вкупно зголемување / (намалување) на нето средствата	1,067,054	1,020,095
Нето средства на почетокот на годината	1,704,511	684,416
Нето средства на крајот на годината	2,771,565	1,704,511
Број на сметководствени единици		
Издадени сметководствени единици врз основа на уплатени придонеси	11,126,419.056276	8,346,715.445750
Издадени сметководствени единици врз основа на пренос на средства од други фондови од промена на членство	31,924.922956	13,364.963289
Повлечени сметководствени единици врз основа на исплата на пензии	(8,721.015798)	(1,967.720849)
Повлечени сметководствени единици врз основа на пренос на средства во други фондови од промена на членство	(58,155.071418)	(15,851.781645)
Број на сметководствени единици	11,091,467.892016	8,342,260.906545

Финансиски показатели според Сметководствени единици

	(во илјади Денари) На 31 Декември	
	2008	2007
Нето средства на Фондот на почетокот на годината	1,704,511	684,416
Број на сметководствени единици на почетокот на годината	14,782,858.616940	6,440,597.710395
Вредност на сметководствени единици на почеток на годината (во Денари)	115.303221	106.265900
Нето средства на Фондот на крајот на годината	2,771,565	1,704,511
Број на сметководствени единици на крајот на годината	25,874,326.508956	8,342,260.906545
Вредност на сметководствени единици на крајот на годината (во Денари)	107.116421	204.322453
Дополнителни показатели и податоци		
Однос - расходи ¹ / просечни нето средства на Фондот ²	0.021	0.026
Однос - нето добивка од вложувања / просечните нето средства на Фондот ³	0.052	0.050
Стапка на принос на Фондот ⁴	2.32%	7.38%

¹Показателот се добива кога вкупните расходи од Извештајот за работењето на Фондот ќе се поделат со просечните нето средствата на Фондот;

²Просечните нето средства на Фондот се добиваат кога збирот на вредностите на нето средствата на Фондот од последниот пресметковен ден од секој месец во периодот кој е предмет на анализа ќе се подели со бројот на месеците;

³Вредноста на односот се добива кога ќе се подели нето добивката/(загубата) од вложувања, со просечната вредност на нето средствата на Фондот;

⁴Се пресметува во согласност со формулате од Правилникот за проценка на средствата на фондот.

Извештај за бројот на сметководствени единици

(во илјади Денари,
освен доколку не е поинаку наведено)
Година што завршува на 31 Декември

Опис	Број на сметководствени единици	Извори на средствата на Фондот
На почетокот на годината	14,782,858.616940	1,704,511
Издадени сметководствени единици врз основа на уплатени придонеси во текот на годината	11,126,419.056276	1,244,501
Издадени сметководствени единици врз основа на пренос на средства од други фондови од промена на членство во текот на годината	31,924.922956	3,591
Повлечени сметководствени единици врз основа на исплата на пензии	(8,721.015798)	(971)
Повлечени сметководствени единици врз основа на пренос на средства во други пензиски фондови од промена на членство	(58,155.071418)	(6,551)
Вкупен број на сметководствени единици на крајот на годината	25,874,326.508956	2,945,081
Вредност на сметководствената единица		
На почетокот на годината (во Денари)	115.303221	
На крајот на годината (во Денари)	107.116421	

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд - Скопје (“Фондот”) е отворен инвестициски фонд основан во согласност со Законот за пензиско и инвалидско осигурување (Службен весник број 80/93 и неговите измени и дополнувања), Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (Службен весник број 29/02, 85/03, 40/04, 113/05 и 11/06) и Законот за инвестициони фондови (Службен весник број 9/00). Фондот го сочинуваат средствата од придонесите на членовите на Фондот и приносите од инвестираните придонеси.

Сопственици на Фондот се неговите членови.

Со средствата на Фондот управува КБ Прво пензиско друштво АД, Скопје, (“Друштво за управување со средствата на Фондот”), врз основа на одлука на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (Одлука број 02-01 од 09 Јуни 2005). Средства на Фондот се целосно одвоени од средствата на Друштвото за управување со средства.

Банката чувар на имотот е Народната Банка на Република Македонија (“НБРМ”).

Просечниот број за осигурани лица за годината која завршува на 31 Декември 2007 изнесува 93,610 (2007: 76,050). Просечниот број на членови кои вршеле уплати на придонеси во годината е 63,202 (2007: 53,147). Просечниот месечен износ на уплатени придонеси за осигурување изнесува 111,376 илјади Денари (2007: 85,330 илјади Денари). На 31 Декември 2007 година вкупниот број на членови на Фондот изнесува 101,474 (2007: 85,746), од кои 75,830 (2007: 64,890) се членови со потпишани договори со Фондот, 21,842 (2007: 15,601) се трајно распределени членови и 3,802 (2007: 5,255) се времено распределени членови на Фондот.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи.

2.1 Основа за подготовка

Финансиските извештаи на Фондот се подготвени во согласност со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Правилникот за сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи и дополнителните извештаи на пензиските фондови, (Службен весник број 29/02,

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

85/03, 40/04, 113/05, 11/06 анд 138/08), Меѓународните сметководствени стандарди и Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Фондот да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики.

Финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно направени се усогласувања на компаративните цифри за да бидат во согласност со промените за годината.

(а) Толкувања кои стапуваат во сила во 2008 година

- **КТМСФИ 11 - МСФИ 2 - Трансакции со сопствени акции и акции на групацијата**, дава насоки во врска со тоа дали трансакциите со акции кои вклучуваат сопствени акции или вклучуваат групации (на пример, опции на акции на матично друштво) треба да се евидентираат како трансакции на плаќања со акции од капитал или готовина во одделните извештаи на матичното друштво и групацијата. Ова толкување нема ефект на финансиските извештаи на Фондот.
- **КТМСФИ 12 - Услужни концесионерски договори**, се однесува на договорни ангажмани со кои оператор од приватниот сектор учествува во развојот, финансирањето, работењето и одржувањето на инфраструктура од јавниот сектор. КТМСФИ 12 не е релевантен за работењето на Фондот поради тоа што Фондот не обезбедува услуги на јавниот сектор.
- **КТМСФИ 13 - Програми за лојалност на клиентот**, појаснува дека кога стоки или услуги се продаваат заедно со надоместок за лојалност на клиентот (на пример поени за лојалност или бесплатни производи), аранжманот се состои од повеќе елементи и побарувањата од клиентот се алоцираат меѓу компонентите на аранжманот при користење на објективни вредности. КТМСФИ 13 не е релевантен за работењето на Фондот поради тоа што Фондот нема програми за лојалност.
- **КТМСФИ 14 - МСС 19 - Ограничување на одредено бенифициско средство, услови за минимално финансирање и нивна поврзаност**, дава насоки во врска со проценка на лимитот на МСС 19 за износот на вишокот што може да се признае како средство. Тој исто така објаснува како на средство или обврска во врска со пензија може да се влијае со законски или договорни одредби за минимално финансирање. Ова толкување не е релевантно за работењето на Фондот поради тоа што Фондот нема одредено бенифициско средство.

(б) Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети од Фондот

Следните стандарди, измени и толкувања на важечките стандарди се објавени и се задолжителни за сметководствените периоди на Фондот што започнуваат на или по 1 Јануари 2009 година или подоцна, но Фондот сеуште не ги применува.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

- **МСФИ 8 - Оперативни сегменти** (во сила од 1 Јануари 2009), го воведува “менаџерскиот пристап“ во известувањето по сегменти, согласно кој информациите по сегменти се објавуваат врз иста основа како онаа за интерни известувачки цели. Примената на овој стандард нема да има никаков ефект на објавениот биланс на успех или извештај за промените во капиталот на Друштвото. Во моментот Друштвото не објавува информации по сегменти затоа што нема значајни деловни и географски сегменти.

- **МСС 1 (Ревидиран)** - Презентација на финансиските извештаи (во сила од 1 Јануари 2009). Ревидираниот стандард ќе забрани презентација на ставките на приходи и трошоци (т.е. “промени во капиталот кои настанале од несопственици“) во извештајот за промени во капиталот, и ќе бара “промените во капиталот кои настанале од несопственици“ да се презентираат одделно од промените во капиталот кои настанале од сопствениците. Сите промени во капиталот кои настанале од несопствениците ќе треба да се прикажат во биланс на успех, но субјектите ќе може да изберат дали ќе презентираат еден биланс на успех (сеопфатен извештај за приходите) или два извештаја (биланс на успех и сеопфатен извештај за приходите). Кога субјектот ќе направи корекција на компаративните податоци поради рекласификација, од него се бара да го презентира корегираниот биланс на состојба на почетокот на најраниот компаративен период, и покрај тековната одредба за презентација на билансите на состојба на крајот на тековниот период и споредбениот период. Фондот ќе го примени МСС 1 (Ревидиран) од 1 Јануари 2009 година. Најверојатно е дека и билансот на успех и сеопфатниот извештај за приходите ќе бидат презентирани како извештаи за успешноста во работењето.

- **МСС 23 Трошоци за позајмување (Ревидиран)** (во сила од 1 Јануари 2009). Ревидираниот стандард ја отстранува можноста за моментално признавање на трошоците и бара субјектот да ги капитализира трошоците за позајмување како трошоци кои се однесува на набавка, изградба или производство на соодветното средство како дел од трошоците за средството. Во согласност со преодните одредби, Фондот ќе го применува ревидираниот МСС 23 на соодветни трошоци за позајмување на средства кои ќе се капитализираат на или по датумот на стапување во сила. Поради тоа, нема да има значајно влијание на претходните периоди во финансиските извештаи на Фондот за 2009 година.

- **МСФИ 3 Деловни комбинации (Ревидиран 2008)** (во сила од 1 Јануари 2009). Стандардот се применува за деловни комбинации кои се појавуваат во известувачките периоди кои почнуваат на или по 1 Јули 2009 и ќе се применуваат понатаму. Новиот стандард воведува промени во сметководствените одредби за деловни комбинации, но сеуште бара употреба на метод на набавка, и ќе има значајно влијание на деловните комбинации што ќе се појават во известувачките периоди што почнуваат на или по 1 Јули 2009 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

- **МСС 27 Консолидирани и единечни финансиски извештаи (Ревидиран 2008)** (во сила од 1 Јануари 2009). Ревидираниот стандард ги воведува промените во сметководствените одредби за губењето на контрола на подружницата и за промените во уделот на Фондот во подружниците. Раководството не очекува стандардот да има материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Фондот.
- **Измени и дополнувања на МСФИ 2 Плаќања со акции** (во сила од 1 Јануари 2009). Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде измени и дополнувања на МСФИ 2 во врска со утврдување на условите на доделување и откажување. Раководството не ги смета дека измените и дополнувањата имаат значителен ефект врз сметководствените политики на Фондот поради тоа што Фондот не врши никакви плаќања со акции.
- **Годишни подобрувања 2008.** Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде Подобрувања за Меѓународните стандарди за финансиско известување од 2008 година. Поголемиот број од овие измени и дополнувања стапуваат во сила во годишните периоди што почнуваат на или по 1 Јануари 2009. Фондот не очекува овие дополнувања и измени да имаат материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Фондот.

2.2 Парични средства

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат салда во банките за уплатени пензиски придонеси и инвестициски цели по набавна вредност.

2.3 Финансиски средства

Фондот ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања и финансиски средства кои се чуваат до доспевање. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност кои се чуваат за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации на цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се појавуваат кога Фондот одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања кои се чуваат до достасување се не-дериватни финансиски средства со фиксни или одредливи начини на плаќање и фиксна доспеаност, при што раководството на Фондот има позитивна намера да ги чува до нивното доспевање. Доколку Фондот продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства кои се чуваат за тргување.

Почетно признавање на финансиските средства

Купувањето и продавањето на финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се признаваат на датумот на тргувањето - датум кога Фондот се обврзува да го купи или продаде средството.

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Кредитите се признаваат кога се даваат готовински средства на позајмувачот. Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во билансот на успех.

Последователно мерење

Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност или по нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка доколку со овие средства активно не се тргува на пазарот за хартии од вредност.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на “средствата по објективна вредност преку добивки и загуби” се вклучуваат во билансот на успех како “нереализирани добивки и/или загуби” за периодот кога тие се јавуваат. Доколку хартиите од вредност се продадат или нивната доспеаност поминува, добивките и загубите се прикажани во Извештајот за профит и трошоци во рамките на “реализирана добивка и / или загуба”.

После почетното признавање, хартиите од вредност кои се чуваат до достасување се мерат според нивната амортизирана вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Нереализираните приходи од камата и амортизацијата на дисконтот / (премијата) се признаваат како приход и трошоци за периодот.

Објективна вредност

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето, или обврската подмирена помеѓу запознаени и спремни страни преку непосредна трансакција.

Објективната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во Република Македонија се добива преку утврдување на нивната пазарна вредност. Само пазарните цени кои се резултат од тргување на Македонската берза на хартии од вредност се користат за утврдување на објективната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во Република Македонија.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Објективната вредност на хартиите од вредност со кои се тргува во земјите членки на Европската Унија, Јапонија и САД, треба да биде еднаква на нивната пазарна вредност. При утврдување на објективната вредност на финансиските средства со кои се тргува во земјите членки на Европската Унија, Јапонија и САД се користат единствено пазарните цени кои се резултат на регулаторните секундарни пазари.

Амортизирана набавна вредност

Амортизираната набавна вредност ја претставува вредноста на идните парични текови дисконтирани со примена на ефективната каматна стапка. Ефективната каматна стапка е дискотна стапка по која сегашната, дисконтирана вредност на сите идни парични текови се сведува на трошокот на набавка при почетното мерење, а претставува интерна стапка на принос на финансиското работење.

Повторно признавање на финансиски средства

Финансиските средства повторно се признаваат кога правото за добивање на паричниот тек од финансиските средства истекло или кога Фондот ги префрлил сите ризици и награди за сопственост. Финансиските расходи повторно се признаваат кога се укинати - т.е. кога обврската е прекината, откажана или истечена.

При продажба, финансиските средства повторно се признаваат со користење на ХИФО (највисока влезна - прва излезна) трошоочна формула.

Средства на Фондот и стратегија за вложување

Во текот на 2008, Фондот воведо нова стратегија за инвестирање. Во согласност со ограничувањата предвидени според Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, средствата на Фондот може да се вложуваат само во следните видови на финансиски инструменти:

- Најмногу 20% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во средства на странски издавачи од земјите членки на Европската Унија, САД и Јапонија. Во рамките на ова ограничување:
 - Најмногу 20% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од странски влади и централни банки;
 - Најмногу 5% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од странски компании и банки;
 - Најмногу 10% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во акции и удели во инвестициони фондови.
- Најмногу 100 % од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во средства издадени од субјекти кои се наоѓаат во Република Македонија. Во рамките на ова ограничување:
 - Најмногу 60% можат да се вложат во банкарски депозити;
 - Најмногу 80 % од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од Владата на РМ;
 - Најмногу 80% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од Народната Банка на РМ (“НБРМ”);
 - Најмногу 60 % од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во сертификати за депозити, комерцијални записи, обврзници врз основа на хипотека издадени или гарантирани од банки;
 - Најмногу 30% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во акции;

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

- Најмногу 40% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во обврзници и комерцијални записи издадени од акционерски друштва;
- Најмногу 5% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во удели и акции на инвестициони фондови.

Во текот на 2007, во согласност со ограничувањата предвидени според Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, средствата на Фондот може да се вложуваат само во следните видови на финансиски инструменти:

- Најмногу 20% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во средства на странски издавачи од земјите членки на Европската Унија, САД и Јапонија. Во рамките на ова ограничување:
 - Најмногу 5% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени или гарантирани од странски влади, централни банки и странски компании и банки;
 - Најмногу 5% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во акции и удели во инвестициони фондови.
- Најмногу 80% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во обврзници и други хартии од вредност издадени или гарантирани од НБРМ и сертификати за депозити, обврзници и други хартии од вредност издадени или гарантирани од РМ;
- Најмногу 60 % можат да се вложат во банкарски депозити кај банки кои имаат дозволи издадени од НБРМ, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки кои имаат дозволи издадени од НБРМ и хартии од вредност врз основа на хипотеки издадени од банки кои имаат дозволи издадени од НБРМ;
- Најмногу 40 % од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во должнички хартии од вредност (обврзници) издадени од македонски акционерски друштва различни од оние кои се издадени или гарантирани од банки врз основа на одобрување од страна на Комисијата за хартии од вредност на РМ со кои се тргува на официјалниот пазар и комерцијални записи издадени од првокласни македонски акционерски друштва кои не се банки.
- Најмногу 30 % од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во акции издадени со одобрување од страна на Комисијата за хартии од вредност на РМ со кои се тргува на официјалниот пазар на берзата за хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во РМ под контрола на Комисијата за хартии од вредност на РМ;
- Најмногу 30% од вредноста на средствата на Фондот можат да се вложат во документи за удел и акции на македонски инвестициони фондови кои се овластени да работат во согласност со Законот за инвестициони фондови.

2.4 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање, Фондот проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба”) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Побарувањата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот биланс на успех.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање, Фондот проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на неможност од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во билансот на успех. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку билансот на успех.

2.5 Побарувања и обврски по основ на вложувања во хартии од вредност

Побарувањата и обврските по основ на вложувања во хартии од вредност се однесуваат на продавањето и купувањето на хартиите од вредност и се признаваат како средства и/или обврски на датумот на тргување, а се подмируваат на датумот на плаќање.

2.6 Нето средства на Фондот

Нето средствата на Фондот ги сочинуваат вкупните средства на Фондот намалени за вредноста на обврските на Фондот.

2.7 Вредност на сметководствената единица

Вредноста на сметководствената единица ја претставува вредноста на нето средствата на Фондот поделена со вкупниот број на сметководствени единици на датумот на пресметка. Исклучок претставува вредноста на сметководствената единица на првиот датум на проценка по првата уплата на придонеси која е утврдена на 100 денари, во согласност со Правилникот за проценка на средствата на пензиските фондови.

2.8 Стапка на принос на пензискиот фонд

Стапката на принос се пресметува за 36, 24 и 12 месеци, а потоа се конвертира во еквивалентна годишна стапка на принос, изразена во проценти, со две децимални места.

Стапката на принос за 36 месечен период, конвертирана во еквивалентна годишна стапка, е еднаква на трет корен од вредноста на сметководствената единица на крајот на периодот за кој се пресметува, поделена со вредноста на сметководствената единица пред 36 месеци, намалена за еден и изразена во проценти.

Стапката на принос за 24 месечен период, конвертирана во еквивалентна годишна стапка, е еднаква на квадратен корен од тековната вредност на сметководствената единица на крајот на периодот за кој се пресметува, поделена со вредноста на сметководствената единица пред 24 месеци, намалена за еден и изразена во проценти.

Стапката на принос за 12 месечен период, која истовремено е годишна стапка на принос, е еднаква на вредноста на сметководствената единица на крајот од периодот за кој се пресметува, поделена со вредноста на сметководствената единица пред 12 месеци, намалена за еден и изразена во проценти.

2.9 Приходи од камати

Приходите од камати вклучуваат приходи од купонска камата на обврзници и приходи од орочени средства. Приходите по основ на камати се евидентирани врз основа на временото разграничување.

2.10 Надоместоци за управување со Фондот

Фондот исплаќа надоместоци на Друштвото за управување со средствата на Фондот на месечно ниво во износ од 0.05% од вредноста на вкупно управуваните нето средства на Фондот. Годишниот надоместок за управување со Фондот изнесува 0.6% од вкупните нето средства на Фондот.

2.11 Расходи за посреднички провизии

Овие расходи се однесуваат на надоместоците кои се исплаќаат на финансиските посредници (банки и брокерски куќи) кои купуваат хартии од вредност во име на Фондот. Од 22 Март 2006 година, посредничките провизии за хартии од вредност кои се чуваат до доспевање се признаваат како расходи за периодот.

2.12 Реализирани добивки/загуби

Реализираните добивки/загуби вклучуваат добивки и загуби по основ на продажба на хартии од вредност, нивелирање на цени при набавка на хартии од вредност и наплата на довтасани главници и камати на хартии од вредност купени со премија или дисконт. Реализираните добивки/загуби се признаваат како приходи и расходи во моментот на нивното настанување.

Добивките и загубите по основ на продажба на хартии од вредност претставуваат разлика помеѓу продажната вредност и сметководствената вредност. Сметководствената вредност претставува вредност на хартиите од вредност утврдена на крајот од претходната година или нивната набавна вредност доколку хартиите од вредност се набавени во тековната година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.13 Нереализирани добивки/загуби

Нереализираните добивки/загуби се признаваат како разлика помеѓу трошокот за набавка и објективната вредност на хартиите од вредност односно амортизираната набавна вредност. При достасување на главницата или нејзин дел, како и при продажба на хартиите од вредност, износот на нереализираните добивки и загуби се пренесува како реализирани добивки/загуби за периодот.

2.14 Амортизација на дисконтот/премијата на хартиите од вредност

Амортизацијата на дисконтот/премијата на хартиите од вредност е евидентирана преку одложените приходи/трошоци и пресметаните трошоци/приходи. Во моментот на доспевање или продажба на хартиите од вредност, износот на амортизацијата се пренесува како реализирана капитална добивка или загуба.

2.15 Добивки/загуби од курсни разлики

Трансакциите во странска валута се евидентираат во Денари според курсот кој важел на денот на трансакцијата. Средствата и обврските се евидентираат според важечкиот курс на денот на извештајот за нето средствата на Фондот со состојба на датумот на известување. Разликите се евидентираат во билансот на успех како добивки/загуби.

2.16 Данок на добивка

Во согласност со Член 18 од Законот за инвестициони фондови, Фондот нема својство на правен субјект во Република Македонија и оттаму не подлежи на оданочување.

2.17 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзан субјект во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

- а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседуваат помал процент, можат да влијаат посредно или непосредно врз одлучувањето во тоа правно лице;
- б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседува помал процент, може да влијае посредно или непосредно врз одлучувањето на тоа правно лице;
- в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 30% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува повеќе од 30% од акциите со право на глас во првото правно лице;
- д) физичко лице или лица кои имаат непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;
- е) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и
- ф) во врска со лицата наведени погоре, било кој член на потесното семејство или сродник заклучно со втор степен на крвно сродство.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

3 Парични средства

	2008	2007
Тековни сметки во НБРМ за уплатени придонеси	14,403	-
Тековни сметки во НБРМ за инвестирање	962	-
Девизна сметка во НБРМ – ЕУР	232	128
Девизна сметка во НБРМ – УСД	243	185
Девизна сметка во НБРМ – ГБП	41	-
	15,881	313

Со состојба на 31 Декември 2008 година, сметките на Фондот кај НБРМ се некаматносни.

4 Побарувања од вложувања

	2008	2007
Дивиденди	167	219
Камата на депозити	-	103
	167	322

Со состојба на 31 Декември 2008 година, дивидендите се состојат од:

Видови на хартии од вредност	2008
US4642873255; IXJ.US	23
US4642868487; EWJ.US	29
US3696041033; GE.US	115
	167

5 Финансиски средства кои се чуваат за тргување

	2008	2007
Државни обврзници	494,605	367,518
Акции издадени од домашни акционерски друштва	179,054	271,325
Акции издадени од странски акционерски друштва	61,291	74,000
Удели во отворени инвестициски фондови	18,957	4,983
	753,907	717,826

Државни обврзници издадени од Министерството за Финансии на Република Македонија

	2008	2007
MKMINF200Z13	459	587
MKMINF200D27	2,772	3,183
MKMINF20G044	75,297	74,969
MKMINF20G051	96,386	96,204
MKMINF20G069	115,541	115,100
MKMINF20G168	152,113	-
MKMINF20G192	52,037	-
MKMINF200D43	-	2,748
MKMINF200D50	-	15,418
MKMINF20G036	-	59,309
Вкупно	494,605	367,518

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Финансиски средства кои се чуваат за тргување (продолжува)

Акции издадени од домашни акционерски друштва

	2008	2007
Обични акции		
MKALKA101011, Алкалоид АД Скопје	38,140	47,839
MKSBTB101013, Стопанска Банка АД Скопје	9,588	32,776
MKONBA101012, Охридска Банка АД Охрид	41,080	30,328
MKMTUR101018, ХУАД Македонија Турист АД, Скопје	25,564	24,085
MKMPST101014, Макпетрол АД, Скопје	20,928	42,709
MKSPAZ101010, Скопски Пазар АД, Скопје	1,344	44,150
MKZPKO101012, ЗК Пелагонија АД, Битола	750	2,681
MKFERS101018, Фершпед АД, Скопје	10,294	24,094
MKUSLU101015, РЗ Услуги АД, Скопје	48	405
MKREPL101013, Реплек АД, Скопје	9,071	3,360
MKTPLF101010, Топлификација АД, Скопје	3,464	16,629
MKTETE101016, Тетекс АД, Тетово	2,291	-
MKVVTK101013, Винарска Визба Тиквеш АД, Кавадарци	2,380	1,773
MKGRNT101015, Гранит АД, Скопје	14,109	-
MKINBA101012, Инвестбанка АД, Скопје	-	487
	179,051	271,316
Приоритетни акции		
MKSBTB110014, Стопанска Банка АД Битола	3	9
	179,054	271,325

Акции издадени од странски акционерски друштва

	2008	2007
FR0000120578, SAN.FR	4,573	6,321
US3696041033, GE.US	5,998	5,714
US7427181091, PG.US	5,386	6,117
FR0000120271, TOT.FR	4,540	3,478
US68389X105, ORCL.US	3,089	3,762
US3687104063, DNA.US	4,515	6,845
DE0005190003, BMW.DE	1,991	2,851
FR0000120172, CA.PA	4,901	3,261
US24702R1014, DELL.US	3,435	7,862
US17275R1023, CSCO.US	4,260	6,766
IT0000064854, UC.IT	1,715	5,562
US88579Y1010, MMM	2,757	3,864
DE0007037129, RWE AG	7,042	-
FI0009000681, NOK CORP	7,089	-
GB0000566504 – BHP Billiton PLC	-	3,863
US0605051046 – Bank of America Corporation	-	7,734
	61,291	74,000

Удели во странски отворени инвестициски фондови

	2008	2007
US4642868487; EWJ US	3,756	4,983
US4642873255; IXJ US	3,154	-
DE0006289374; EXV4	5,942	-
DE0006289317; EXX2	6,105	-
	18,957	4,983

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

6 Финансиски средства кои се чуваат до достасување

	2008	2007
Државни записи	135,232	-
Државни обврзници	632,309	723,162
Краткорочни депозити	-	22,516
Долгорочни депозити	1,236,453	241,238
	2,003,994	986,916

Државни записи

Државните записи се издаваат од Министерството за Финансии на Република Македонија. Тие имаат период на доспевање од 3 месеци до 12 години и претставуваат краткорочни должнички хартии од вредност.

Државни обврзници

Државните обврзници се издаваат од Министерството за Финансии на Република Македонија. Овие обврзници имаат период на доспевање од 2 до 11 години со номинална каматна или купонска стапка од 2% до 9% годишно, и ефективна каматна стапка од 7.31% до 9.61% на годишно ниво.

Долгорочни депозити

Со состојба на 31 Декември 2008 година средствата на Фондот во износ од 1,236,453 илјади Денари претставуваат орочени депозити во домашни банки. Нивниот период на доспевање се движи од 2 до 5 години, со варијабилна каматна стапка од 8.10% до 10.5% на годишно ниво.

7 Обврски кон Друштвото за управување со Фондот

	2008	2007
Надоместок за управување со Фондот	1,355	819
Надоместок од уплатени придонеси	979	-
	2,334	819

Со состојба на 31 Декември 2008 година, Фондот има обврска кон Друштвото за управување со средствата на Фондот во износ од 2,334 илјади Денари. Надоместокот за управување со Фондот изнесува 0.6% од годишните средства на Фондот и се пресметува на месечно ниво или претставува 0.05% од средствата на Фондот на месечно ниво.

Во текот на 2008 година, Фондот евидентираше трошоци за надоместоци за Друштвото за управување со Фондот во вкупен износ од 13,449 илјади Денари (2007: 7,023 илјади Денари).

8 Приходи од камати

	2008	2007
Приходи од камати од хартии од вредност кои се чуваат за тргување	29,684	21,950
Приходи од камати од хартии од вредност кои се чуваат до достасување	22,595	24,912
Приходи од камати од депозити	73,558	12,240
	125,837	59,102

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

9 Реализирани капитални добивки / (загуби) од вложувања во хартии од вредност, нето

	2008	2007
Реализирани добивки	13,501	6,010
Реализирани загуби	12,140	676
	1,361	5,334

Реализирани добивки и загуби од:

	2008	2007
Продажбана хартии од вредност		
- Продажбана обични акции издадени од дом. акц. друштва	(1,005)	3,088
- Продажбана обични акции издадени од стр. акц. друштва	(416)	(499)
- Државни обврзници	781	-
- Државни записи	-	43
	(640)	2,632
Нивелирање на цени	126	115
Наплата на достасани камати и главници	1,875	2,587
	1,361	5,334

Нивелирањето на цени во износ од 126 илјади Денари (2007: 115 илјади Денари) претставува реализирана добивка остварена како разлика помеѓу трошоците за набавка на финансиските средства и вредноста на почетно признавање во согласност со Правилникот за проценка на средствата на пензиските фондови (Службен Весник 5/06 од 2006 година).

Наплатата на достасаните главници и камати во износ од 1,875 илјади Денари (2007: 2,587 илјади Денари) се однесува на дисконти / (премии) остварени при набавката на финансиските средства кои се чуваат до доспевање, а кои се реализирани со наплатата на главницата и каматата на овие финансиски средства.

10 Расходи за посреднички провизии и останати трансакциони трошоци

Трошоците кои произлегуваат од продажба или купување на финансиски средства во периодот заклучно со 31 Декември 2008 година изнесуваат 2,468 илјади Денари (2007: 3,922 илјади Денари). Овие надоместоци се директно евидентирани како трошоци во билансот на успех во согласност со Правилникот за проценка на средствата на пензиските фондови

11 Нереализирани капитални добивки / (загуби) од вложувања во хартии од вредност, нето

	2008	2007
- Обични акции издадени од акционерски друштва	(318,608)	5,707
- Државни обврзници	118	1,035
- Државни записи	417	-
- Удели во отворени инвестициски фондови	(2,610)	(74)
	(320,683)	6,668

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

12 Управување со ризици од финансирање

Деловните активности на Фондот се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со ризиците од финансирање вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Фондот се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност.

Политиките на Фондот за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Фондот редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го вршат вработените од секој сектор. Тие ги идентификуваат и проценуваат ризиците од финансирање во обемот на нивната работа и преку тесна соработка со цел навремено да дејствуваат.

12.1 Пазарни ризици

Фондот е изложен на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Фондот на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Друштвото за управување со средствата на Фондот утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Фондот е изложен на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ги анализира средствата и обврските на Фондот, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на доспевање на ден 31 Декември 2008 (во илјади Денари).

	До 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Не каматон.	Фиксни каматни стапки	Вкупно
31 Декември 2008							
Средства							
Парични средства	-	-	-	-	15,881	-	15,881
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	-	-	-	-	259,302	494,605	753,907
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	27,000	30,007	1,179,446	-	-	767,541	2,003,994
Останати средства на Фондот	-	-	-	-	167	-	167
Вкупно средства	27,000	30,007	1,179,446	-	275,350	1,262,146	2,773,949
Обврски							
Останати обврски	-	-	-	-	2,384	-	2,384
Вкупно обврски	-	-	-	-	2,384	-	2,384
Каматно сензитивен јаз на средствата и обврските	27,000	30,007	1,179,446	-	272,966	1,262,146	2,771,565
31 Декември 2007							
Вкупно средства	-	18,118	45,591	-	350,962	1,290,725	1,705,396
Вкупно обврски	-	-	-	-	885	-	885
Каматно сензитивен јаз на средствата и обврските	-	18,118	45,591	-	350,077	1,290,725	1,704,511

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Табелата подолу ја сумира ефективната каматна стапка на Фондот:

31 Декември 2008	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП
Средства					
Парични средства	-	-	-	-	-
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	8.45%	7.18%	-	-	-
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	8.78%	7.70%	-	-	-
Останати средства на Фондот	-	-	-	-	-
Обврски					
Останати обврски	-	-	-	-	-
31 Декември 2007					
Средства					
Парични средства	-	-	-	-	-
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	8.85%	7.34%	-	-	-
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	9.08%	7.82%	-	-	-
Останати средства на Фондот	-	-	-	-	-
Обврски					
Останати обврски	-	-	-	-	-

Валутен ризик

Фондот е изложен на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето позицијата на валутен ризик на Фондот на 31 Декември 2008 година (во илјади Денари).

31 Декември 2008	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Останати	Вкупно
Средства						
Парични средства	15,365	231	243	-	42	15,881
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	670,430	47,127	36,350	-	-	753,907
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	1,412,807	591,187	-	-	-	2,003,994
Останати средства на Фондот	-	-	167	-	-	167
Вкупно средства	2,098,602	638,545	36,760	-	42	2,773,949
Обврски						
Останати обврски	2,384	-	-	-	-	2,384
Вкупно обврски	2,384	-	-	-	-	2,384
Нето отворена билансна позиција	2,096,218	638,545	36,760	-	42	2,771,565
31 Декември 2007						
Вкупно средства	1,050,308	597,394	53,831	-	3,863	1,705,396
Вкупно обврски	819	66	-	-	-	885
Нето отворена билансна позиција	1,049,489	597,328	53,831	-	3,863	1,704,511

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

12.2 Ризик од ликвидност

Фондот е изложен на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, доспеаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Фондот, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на билансирање до договорниот датум на доспевање (во илјади Денари).

31 Декември 2008	До 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства					
Парични средства	15,881	-	-	-	15,881
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	753,907	-	-	-	753,907
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	180,592	159,730	1,593,039	70,633	2,003,994
Останати средства на Фондот	167	-	-	-	167
Вкупно средства	950,547	159,730	1,593,039	70,633	2,773,949
Обврски					
Останати обврски	2,384	-	-	-	2,384
Вкупно обврски	2,384	-	-	-	2,384
Нето ризик од ликвидност	948,163	159,730	1,593,039	70,633	2,771,565
Кумулативен ликвидносен јаз на средствата и обврските	948,163	1,107,893	2,700,932	2,771,565	
31 Декември 2007					
Вкупно средства	740,996	271,504	532,475	160,421	1,705,396
Вкупно обврски	885	-	-	-	885
Нето ризик од ликвидност	740,111	271,504	532,475	160,421	1,704,511
Кумулативен ликвидносен јаз на средствата и обврските	740,111	1,011,615	1,544,090	1,704,511	

ПРИЛОЗИ

Прилози
Со состојба на и за годината што завршува на 31 Декември 2008
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Табела 1 Извештај за структурата на инвестициите на Фондот
а) Акции

	Број на акции	Трошок на набавка по акција	Вкупен трошок на набавка	Вредност на акцијата на денот на известув.	Вкупна вредност на денот на известув.	% на издавачот	% од вредноста на средства на Фондот
Акции издадени во Република Македонија							
Обични акции	69,500		467,752		179,051		6.46%
MKALKA101011	12,757	8	103,506	3	38,140	0.89%	1.37%
MKSBTB101013	3,474	10	34,448	3	9,588	0.89%	0.35%
MKONBA101012	15,502	6	94,925	3	41,080	4.81%	1.48%
MKMTUR101018	7,304	7	53,181	4	25,564	1.61%	0.92%
MKMPTS101014	654	99	64,529	32	20,928	0.58%	0.75%
MKSPAZ101010	112	50	5,600	12	1,344	0.16%	0.05%
MKZPKO101012	313	11	3,433	2	750	0.11%	0.03%
MKFERS101018	173	241	41,762	60	10,294	0.96%	0.37%
MKUSLU101015	368	1	405	0	48	0.02%	0.00%
MKREPL101013	193	73	14,151	47	9,071	0.74%	0.33%
MKTPLF101010	1,205	14	16,629	3	3,464	0.27%	0.13%
MKTETE101016	3,055	3	10,054	1	2,291	0.67%	0.08%
MKGRNT101015	23,914	1	21,963	1	14,109	0.78%	0.51%
MKVVTK101013	476	7	3,166	5	2,380	0.17%	0.09%
Приоритетни акции	1	9	9	3	3	0.00%	0.00%
MKSBTB110014	1	9	9	3	3	0.00%	0.00%
Вкупни инвестиции во акции издадени во Република Македонија							
	69,501		467,761		179,054		6.46%
Акции издадени во земјите членки на Европската Унија, САД и Јапонија							
Обични акции							
FR0000120578, SAN.FR	1,640	4	6,321	3	4,573	0.00%	0.16%
US369041033, GE.US	8,500	1	11,363	1	5,998	0.00%	0.22%
US742718109, PG.US	2,000	3	6,117	3	5,386	0.00%	0.19%
FR0000120271, TOT.FR	1,900	3	6,102	2	4,540	0.00%	0.16%
US68389X105, ORCL.US	4,000	1	3,762	1	3,089	0.00%	0.11%
US3687104063, DNA.US	1,250	3	3,492	4	4,515	0.00%	0.16%
DE0005190003, BMW.DE	1,500	2	2,442	1	1,991	0.00%	0.08%
FR0000120172, CA.PA	2,900	3	8,377	2	4,901	0.00%	0.18%
US24702R1014, DELL.US	7,700	1	7,862	0	3,435	0.00%	0.12%
US17275R1023, CSCO.US	6,000	1	6,766	1	4,260	0.00%	0.15%
IT0000064854, UC.IT	16,000	0	5,194	0	1,715	0.00%	0.06%
US88579Y1010, MMM	1,100	4	3,864	3	2,757	0.00%	0.11%
DE0007037129, RWE AG	1,800	5	8,138	4	7,042	0.00%	0.25%
FI0009000681, NOK CORP	10,400	1	11,394	1	7,089	0.00%	0.26%
Вкупни инвестиции во акции во земјите членки на Европската Унија, САД и Јапонија							
	66,690		91,194		61,291		2.21%
Вкупно вложувања во акции							
	136,191		558,955		240,345		8.67%

Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 Декември 2008

(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Извештај за структура на инвестициите на Фондот (продолжува)

б) Обврзници

	Номинална вредност	Трошок на набавка	Вкупна вредност на денот на известување	% на издавачот	% од вредноста на средствата на Фондот
Обврзници издадени или гарантирани од Владата на РМ					
MKMINF200Z13; RM01	1,953,786 ЕУР	108,391	110,622	0.07%	3.99%
MKMINF200D19; RMDEN01	462,232 ЕУР	2,450	2,568	0.26%	0.09%
MKMINF200D27; RMDEN02	944,220 ЕУР	49,369	51,632	0.27%	1.86%
MKMINF200D35; RMDEN03	1,974,071 ЕУР	101,270	105,635	0.37%	3.81%
MKMINF200D43; RMDEN04	315,019 ЕУР	158,522	164,834	0.41%	5.94%
MKMINF200D50; RMDEN05	1,745,307 ЕУР	86,535	90,123	0.33%	3.25%
MKMINF200D68; RMDEN06	915,610 ЕУР	44,692	46,463	0.29%	1.67%
MKMINF200D76; RMDEN07	447,211 ЕУР	22,375	22,542	0.08%	0.81%
MKMINF20G044	116,000,000 Ден.	115,435	116,418	39.89%	4.20%
MKMINF20G051	90,000,000 Ден.	89,815	96,386	36.00%	3.47%
MKMINF20G069	110,000,000 Ден.	109,116	115,541	50.92%	4.17%
MKMINF20G168	50,000,000 Ден.	150,346	152,113	100.00%	5.48%
MKMINF20G192	150,000,000 Ден.	51,598	52,037	27.03%	1.88%
Вкупно инвестиции во обврзници издадени или гарантирани од Владата на РМ		1,089,914	1,126,914		40.62%
Вкупно инвестиции во обврзници		1,089,914	1,126,914		40.62%

ц) Други должнички хартии од вредност и удели во отворени инвестициони фондови

	Номинална вредност	Трошок на набавка	Вкупна вредност на денот на известување	% на издавачот	% од вредноста на средствата на Фондот
Државни обврзници издадени од страна на Владата на РМ					
MKMINFDZ8239; DZ2008/23-91	15,000,000 Денари	14,719	14,805	2.90%	0.53%
MKMINFDZ8121; DZ2008/12-182	40,000,000 Денари	38,561	38,721	8.89%	1.41%
MKMINFDZ8247; DZ2008/24-91	70,000,000 Денари	68,735	68,906	12.07%	2.48%
MKMINFDZ8254; DZ2008/25-84	13,000,000 Денари	12,800	12,800	3.27%	0.46%
Вкупно инвестиции во државни обврзници издадени од страна на Владата на РМ		134,815	135,232		4.88%
Удели во отворени инвестициски фондови издадени во земјите членки на Европската Унија, САД и Јапонија					
US4642868487; EWJ US	9,000 удели	4,983	3,756	0.00%	0.14%
US4642873255; IXJ US	1,600 удели	3,298	3,154	0.01%	0.11%
DE0006289374; EXV4	3,000 удели	6,475	5,942	0.06%	0.21%
DE0006289317; EXX2	2,500 удели	6,812	6,105	0.43%	0.22%
Вкупно удели во отворени инвестициски фондови издадени во земјите членки на Европската Унија, САД и Јапонија		21,568	18,957		0.68%

Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 Декември 2008

(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Извештај за структурата на инвестициите на Фондот (продолжува)

Други должнички хартии од вредност и удели во отворени инвестициони фондови (продолжува)

	Номинална вредност	Трошок на набавка	Вкупна вредност на денот на известување	% на издавачот	% од вредноста на средствата на Фондот
Вкупно инвестиции во други должнички инструмент и и удели во отворени инвестициони фондови		156,383	154,189		5.56%

д) Пласмани и депозити

	Трошок за набавка (во Денари)	Вкупна вредност на денот на известување	% од вредноста на средствата на Фондот
Парични средства	15,880,599	15,881	0.58%
Краткорочни депозити	-	-	-
Долгорочни депозити	1,217,640,346	1,236,453	44.57%
Други пласмани	-	-	-
Вкупно пласмани во банки	1,233,520,945	1,252,334	45.15%

е) Структура на инвестициите на Фондот по видови на финансиски средства

	Вкупна вредност на денот на известувањето	% од вредноста на средствата на Фондот
Акции	240,345	8.67%
Обврзници и други долгорочни хартии од вредност	1,126,914	40.62%
Краткорочни хартии од вредност	135,232	4.88%
Останати хартии од вредност	18,957	0.68%
Парични средства	15,881	0.57%
Пласмани во банк и и депозити	1,236,453	44.57%
Останати средства	167	0.01%
Вкупно с редства на Фондот	2,773,949	100.00%

Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 Декември 2008

(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Табела 2 – Извештај за реализираните добивки и загуби на Фондот

Датум на продажба	Видови на хартии од вредност	Број на продадени хартии од вредност	Евидентиран износ на хартии од вредност	Продажни цени	Реализирани добивки / (загуби)
Обични акции издадени во РМ					
06-Фев-2008	MKSPAZ101010	350	50	50	-
21-Фев-2008	MKSPAZ101010	421	50	50	-
06-Ное-2008	MKVVTK101013	100	18	8	(984)
23-Ное-2008	MKIINB	55	10	9	(21)
	Вкупно	926	-	-	(1,005)
Обични акции издадени од странски компании и банки					
04-Фев-2008	US00605051046; BAC.US	4,500	2	2	495
20-Мар-2008	US00605051046; BAC.US	1,100	1	2	155
20-Мар-2008	US9497461015; WFC.US	1,400	1	1	217
08-Април-2008	IT0000064854; UC.IT	5,400	0	0	(282)
22-Јули-2008	US3687104063; DNA.US	1,200	3	4	950
11-Авг-2008	DE0005190003; BMW.DE	1,500	2	2	(724)
28-Ное-2008	GB0000566504; BLT	3,000	1	1	(1,227)
	Вкупно	18,100	-	-	(416)
Обврзници издадени или гарантирани од Владата на РМ					
10-Септ-2008	MKMINF200D43; RMDEN04	46,228	0.06	0.06	154
10-Септ-2008	MKMINF200D50; RMDEN05	260,180	0.06	0.06	627
	Вкупно	306,408	-	-	781
	Вкупно	322,279	-	-	(640)

Вкупната вредност на нето реализираните добивки изнесува 1,361 илјади Денари. Нето реализираните загуби од 640 илјади Денари произлегуваат од продадените хартии од вредност. Нето реализираните добивки од 2,000 илјади Денари се однесуваат на нивелирањето на цените на дневно ниво и изнесуваат 125 илјади Денари и 1,875 илјади Денари како резултат на доспевање на хартиите од вредност или доспевање на ануитетот.

Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 Декември 2008

(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Табела 3 – Извештај за нереализираните добивки и загуби на Фондот

Датум на проценка	Видови на хартии од вредност	Куповна цена	Вреднос т на датумот на известу вање	Нереализ ирани добивки / (загуби)	Нето курсни разлики добивк и/ (загуби)	Амортиза ција за дисконт /премии	Усогл асува ње на вред носта
31 Дек. 2008	Обични акции издадени во РМ						
	MKALKA101011	103,505	38,140	(65,365)	-	-	-
	MKSBTB101013	34,448	9,588	(24,860)	-	-	-
	MKONBA101012	94,924	41,080	(53,844)	-	-	-
	MKMTUR101018	53,181	25,564	(27,617)	-	-	-
	MKMPTS101014	64,529	20,928	(43,601)	-	-	-
	MKSPAZ101010	5,600	1,344	(4,256)	-	-	-
	MKZPKO101012	3,433	750	(2,683)	-	-	-
	MKFERS101018	41,762	10,294	(31,468)	-	-	-
	MKUSLU101015	405	48	(357)	-	-	-
	MKREPL101013	14,151	9,071	(5,080)	-	-	-
	MKTPLF101010	16,629	3,464	(13,165)	-	-	-
	MKTETE101016	10,054	2,291	(7,763)	-	-	-
	MKVVTK101013	3,166	2,380	(786)	-	-	-
	MKGRNT101015	21,963	14,109	(7,854)	-	-	-
	ВКУПНО	467,752	179,051	(288,699)	-	-	-
31 Дек. 2008	Приоритетни акции издадени во РМ						
	MKSBTB110014	9	3	(6)	-	-	-
	ВКУПНО	9	3	(6)	-	-	-
31 Дек. 2008	Обични акции издадени од странски компании И банки						
	FR0000120578, SAN.FR	6,321	4,573	(1,748)	-	-	-
	US369041033, GE.US	11,363	5,998	(5,365)	-	-	-
	US742718109, PG.US	6,117	5,386	(731)	-	-	-
	FR0000120271, TOT.FR	6,102	4,540	(1,562)	-	-	-
	US68389X105, ORCL.US	3,762	3,089	(673)	-	-	-
	US3687104063, DNA.US	3,492	4,515	1,023	-	-	-
	DE0005190003, BMW.DE	2,442	1,991	(451)	-	-	-
	FR0000120172, CA.PA	8,377	4,901	(3,476)	-	-	-
	US24702R1014, DELL.US	7,862	3,435	(4,427)	-	-	-
	US17275R1023, CSCO.US	6,766	4,260	(2,506)	-	-	-
	IT0000064854, UC.IT	5,194	1,715	(3,479)	-	-	-
	US88579Y1010, MMM	3,864	2,757	(1,107)	-	-	-
	DE0007037129, RWE AG	8,138	7,042	(1,096)	-	-	-
	FI0009000681, NOK CORP	11,394	7,089	(4,305)	-	-	-
	ВКУПНО	91,194	61,291	(29,903)	-	-	-

Прилози
Со состојба на и за годината што завршува на 31 Декември 2008
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Извештај за нереализираните добивки и загуби на Фондот (продолжува)

Датум на проценка	Видови на хартии од вредност	Куповна цена	Вредност на датумот на известува ање	Нереали зирани добивки /(загуби)	Нето курсни разлик и добивк и/ (загуби)	Амортиза ција за дисконт /премии	Усогл асува ње на вред носта
31 Дек. 2008	Обврзници издадени и/ или гарантирани од Владата на РМ						
	МКМИНФ200Z13; РМ01 (НТМ)	107,977	110,163	-	348	5,813	-
	МКМИНФ200Z13; РМ01 (НФТ)	414	459	18	-	-	-
	МКМИНФ200D19; РМДЕН01 (НТМ)	2,450	2,568	-	8	157	-
	МКМИНФ200D27; РМДЕН02 (НТМ)	46,829	48,860	-	142	2,443	-
	МКМИНФ200D27; РМДЕН02 (НФТ)	2,540	2,772	100	-	-	-
	МКМИНФ200D35; РМДЕН03 (НТМ)	101,270	105,635	-	338	5,259	-
	МКМИНФ200D43; РМДЕН04 (НТМ)	158,522	164,834	-	513	7,306	-
	МКМИНФ200D50; РМДЕН05 (НТМ)	86,535	90,123	-	293	4,042	-
	МКМИНФ200D68; РМДЕН06 (НТМ)	44,692	46,463	-	146	1,971	-
	МКМИНФ200D76; РМДЕН07 (НТМ)	22,375	22,542	-	5	105	-
	МКМИНФ20G044 (НТМ)	40,771	41,121	-	-	220	-
	МКМИНФ20G044 (НФТ)	74,664	75,297	-	-	326	-
	МКМИНФ20G051 (НФТ)	89,815	96,386	-	-	179	-
	МКМИНФ20G069 (НФТ)	109,116	115,541	-	-	424	-
	МКМИНФ20G168 (НФТ)	150,346	152,113	-	-	(64)	-
	МКМИНФ20G192 (НФТ)	51,598	52,037	-	-	(4)	-
	ВКУПНО	1,089,914	1,126,914	118	1,793	28,178	-
31 Декември 2008	Државни записи издадени од Владата на РМ						
	МКМИНФДZ8239; DZ2008/23-91 (НТМ)	14,719	14,805	86	-	-	-
	МКМИНФДZ8121; DZ2008/12-182 (НТМ)	38,561	38,721	160	-	-	-
	МКМИНФДZ8247; DZ2008/24-91 (НТМ)	68,735	68,906	171	-	-	-
	МКМИНФДZ8254; DZ2008/25-84 (НТМ)	12,800	12,800	-	-	-	-
	ВКУПНО	134,815	135,232	417	-	-	-
31 Декември 2008	Удели во странски отворени инвестициски фондови						
	US4642868487; EWJ US	4,983	3,756	(1,227)	-	-	-
	US4642873255; IXJ US	3,298	3,154	(144)	-	-	-
	DE0006289374; EXV4	6,475	5,942	(533)	-	-	-
	DE0006289317; EXX2	6,811	6,105	(706)	-	-	-
	ВКУПНО	21,567	18,957	(2,610)	-	-	-
	Вкупно нереализирани добивки/ (загуби)	-	-	(320,683)	1,793	28,179	-

Вкупната вредност на нето курсните разлики изнесува 1,549 илјади Денари. Позитивните курсни разлики изнесуваат 1,793 илјади Денари а негативните изнесуваат 244 илјади Денари и истите се вложувања во побарувања и обврски.

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk